

DARS JARAYONLARIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHDA KREATIV YONDOSHUVLAR VA METODLAR

Xamroqulova Sharofat Xamiddinovna

Farg'ona ICHSHUI kasb-hunar maktabi

Maxsus fan o'qituvchisi

Annonatsiya. *Dars jarayonlarida samaradorlikni oshirishda kreativ yondoshuvlar va metodlardan foydalanish haqida ma'lumotlar berilgan*

Kalit so'zlar: *samaradorlikni oshirishda, kreativ yondoshuv, metodlar.*

Bugungi kunda maxsus fanlarda xam nazariy va amaliy darslarini o'qitilishida ko'proq dars maqsadiga erishishga e'tibor qaratilmoqda. Amaliy darslarning yaxshi o'tkazilishiga zamonaviy texnika bilan bog'liq holda, ustoz tajribasiga xam uzviy bog'liqdir. Maxsus fan o'qituvchilari uchun dars davomida amaliy mashg'ulotlar va mustaqil ishlashga mo'ljallangan topshiriqlardan iborat maxsus metodik qo'llanmalar yetarli bo'lmaganligi sababli, aksariyat hollarda darslarni ma'ruza shaklida o'tish bilan kifoyalanishmoqda.

Ta'lim amaliyoti ko'rsatishicha, maktab ta'limida fanlararo aloqadorlikni yo'lga qo'yish fan va jamiyat hayotida bugungi kunda sodir bo'layotgan integratsion jarayonlarning yorqin ifodasidir. Ushbu aloqadorlik o'quvchilarning bilimlarni ongli o'zlashtirishi, dunyo haqidagi yaxlit tasavvurlarini rivojlantirish va amaliy va ilmiy-metodik tayyorgarligini oshirishda muhim o'rinni egallaydi. Bunday tayyorgarlik umumiy o'rta ta'lim bitiruvchilarini darsda va darsdan tashqari mashg'ulotlarda, ishlab chiqarishda va umuman har qanday faoliyatda o'zlashtirgan bilim, ko'nikma va malakalarini erkin qo'llash imkoniyatini beradi.

"Raqamli maxsus " ta'limiy o'yini

Geometrik shakllarda berilgan poyabzal ishida voqealarning sodir bo'lgan sanalari, statsitik ma'lumotlar bilan bog'liq bo'lgan sonlar aniqlanadi va mental arifmetika usulida (amallarni noodatiy usullarda hisoblash) shakllar hisoblab chiqariladi. Topilgan noma'lum son izohlanadi.

Maxsus darslarida o'quvchilarning matematik savodxonlik, fan-texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish kompetensiyasini rivojlantirishga yordam beruvchi "Raqamli maxsus " ta'limiy o'yinini mavzuni mustahkamlash va takrorlash vaqtida o'quvchilar yoki guruhlar bilan ishlashda qo'llanishi maqsadga muvofiq.

"Raqamli maxsus " ta'limiy o'yinining oltin qoidasi: Takrorlash barcha ilmlarning onasidir. Takrorlash barcha fanlar uchun birdek muhim hisoblanadi. Ammo maxsus fanida ma'lumotlar hajmi juda kattaligini hisobga olsak, mavzularni ma'lum vaqt oralig'ida qaytarib turish judayam zarur.

Qiziqarli boshqotirmalardan iborat bo'lgan "Raqamli maxsus" ta'limiy o'yinini maxsus darslarida qo'llash orqali quyidagi natijalarga erishish mumkin:

- Maxsus fanini o'rganishning eng murakkab tomonlaridan biri hisoblangan sohada maxsulot eskiz o'lchamlari va to'g'ri ishlov berish ma'lumotlarni o'quvchilarni qiziqtirgan holda ularning xotirasida saqlab qolishida yordam beradi;
- Poyabzal ishida erishilgan yutuqlar va malakali mutaxassislarni tajribalarini izohlay olish ko'nikmasini shakllantiradi;
- Sohada matematik savodxonlik xam ish jarayonida hisob-kitob oshirishga yordam beradi.

“Maxsus ” darslarida ko'rgazmalilik, nazariya va amaliyotning birligi prinsipidan foydalanish dars samaradorligining yuqori bo'lishi bilan bir qatorda o'quvchilarda bilim, ko'nikma va malakalarning shakllanishida asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

O'qituvchi ko'rgazmali qurollardan foydalanmay mavzuni tushuntirishda ko'p vaqt yo'qotadi va mavzuga qo'yilgan ta'limiy maqsadiga to'liq erisha olmaydi. Ko'rgazmali qurollar asosan o'quvchilarning dunyoqarashi va fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda foydalaniladi. Maxsus darslarida didaktik ko'rgazmali vosita, ko'rgazmali qurol va ekskursiya obyektini sifatida quyidagi manbalardan foydalanish mumkin:

- maxsus poyabzal ishlab chiqarish dastgoxlarini, ishlatiladigan qurollar, maxsus amaliy ish uchun videolavhalar, amaliy tajriba, o'quv diapozitivlar, videoxujjatlar;
- poyabzal ishida obraz aks ettirilgan eskizlar, darslikdagi illustratsiyalar, poyabzal ishida o'quvchilar tayyorlagan ishlar, poyabzal ishida namunalari;
- poyabzal ishida zamonaviy qoliplar (3D printeri yordamida ishlab chiqish imkoniyati mavjud) yoki fotosuratlarini, o'lchamlar.

O'quvchilarning poyabzal ishida bilimlarning to'laqonli shakllanishi, fikrlash qobiliyatini o'stirish va davr haqidagi amaliy farazlarni xosil qilishda ta'limiy ishlab chiqarish ekskursiyalardan foydalaniladi. Poyabzal ishida ishlab chiqarishlarning ish jarayoni va masofaviy jihatdan uzoqligi sababli aksariyat hollarda o'quvchilarni transportda olib borish imkoniyati mavjud bo'lmaydi. Shuning uchun ish joylarida Poyabzal ishlari uchun joylarda unitary korxonalar ochilmoqda. Bu esa o'quvchilar soha bo'yicha ish jarayoniga bo'lgan qiziqishi oshadi. Ayniqsa o'quvchilar tomonidan tayyorlangan poyabzal maxsulotlari bilan yarmarkalar qatnashishi, albatta yoshlar uchun o'z ishiga motivatsiya kelajakda yanada o'sishi uchun tajriba bo'ladi.

Dars jarayonlarida auditoriyada WI-FI tarmog'i mavjud bo'lgan holda kompyuter, noutbuk, planshet yoki mobil telefon, smartfon yordamida “google.uz,” “ZiyoNet” axborot ta'lim tarmog'i, soha bo'yicha platformalar va telegram ijtimoiy tarmog'idagi mavjud poyabzal ishi bot kanallardan oqilona foydalanish tavsiya etiladi.

Xulosa o'rnida shuni alohida ta'kidlash o'rinliki, jamiyatimizning bugungi rivojlanish bosqichida pedagogik ta'limda kreativ yondashuv to'plangan tajriba va erishilgan ilmiy yutuqlardan keng qamrovli foydalanish imkoniyatini beradi. Boshlangan har bir ishimizdagi sifat va samara aynan shu masala bilan chambaras bog'liqligini rivojlangan mamlakatlar tajribasi va qolaversa hayotning yozi yaqqol ko'rsatib turibdi.

FOYDALANIGAN ADABIYOTLAR:

1. Hamidullo o'g'li, T. H. (2022). HOZIRGI KUNNING DOLZARB IMKONIYATLARI. JAWS VA NVDA DASTURLARI. Scientific Impulse, 1(2), 535-537.
2. Hamidullo o'g'li, T. H. (2022). NEYRON TARMOQLARNING TASNIFI. Scientific Impulse, 1(3), 757-763.
3. Zokirov, S. I., Sobirov, M. N., Tursunov, H. K., & Sobirov, M. M. (2019). Development of a hybrid model of a thermophotogenerator and an empirical analysis of the dependence of the efficiency of a photocell on temperature. Journal of Tashkent Institute of Railway Engineers, 15(3), 49-57.
4. Горовик, А. А., & Турсунов, Х. Х. У. (2020). Применение средств визуальной разработки программ для обучения детей программированию на примере Scratch. Universum: технические науки, (8-1 (77)), 27-29.
5. Tursunov, H. H., & Hoshimov, U. S. (2022). TA'LIM TIZIMIDA KO'ZI OJIZ O'QUVCHILARNI INFORMATIKA VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI FANIDA O'QITISH TEXNOLOGIYALAR. Новости образования: исследование в XXI веке, 1(5), 990-993.
6. Hamidullo o'g'li, T. H., & Kamolovich, B. E. (2023). IMKONIYATI CHEKLANGAN O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH TAJRIBASI. Scientific Impulse, 1(7), 648-653..
7. Hamidullo o'g'li, T. H. TA'LIM TIZIMIGA MICROSOFT OFFICE 2003 VA 2020 DASTURLARINI QO 'LLANILISHI VA IMKONIYATLARI. Научный импульс, 362.
8. Hamidullo o'g'li, Tursunov Hojiakbar. "TA'LIM TIZIMIGA MICROSOFT OFFICE 2003 VA 2020 DASTURLARINI QO 'LLANILISHI VA IMKONIYATLARI." Scientific Impulse 2.13 (2023): 353-357.
9. Hamidullo o'g'li, T. H., & Kamolovich, B. E. (2023). IMKONIYATI CHEKLANGAN O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH TAJRIBASI. Scientific Impulse, 1(7), 648-653.
10. <https://cyberleninka.ru/article/n/maxsus-fanini-o-qitishda-innovatsion-usullar>